

15.3.2010

Oikeusministeriö

19. 03. 2010

al 1/22/2010

SADe-ohjelman Osallistumisympäristö palvelukokonaisuuden klusteriryhmä

Asettaminen

Valtiovarainministeriö on SADe-johtoryhmän käsitellyä asian asettanut tänään SADe-ohjelman Osallistumisympäristö palvelukokonaisuuden klusteriryhmän valmistelevaan palvelukokonaisuuden kohdetta, ohjaamaan palvelukokonaisuuden esiselvityksen toteutusta sekä seuraamaan palvelukokonaisuuden toteutusta ja käyttöönottoa sekä osallistumaan palvelukokonaisuuden toteutuksen arviointiin.

Toimikausi

1.3.2010 - 28.2.2014

Tausta

Hallitus hyväksyi maaliskuussa 2009 sähköisen asioinnin ja tietoyhteiskuntakehityksen vauhdittamista koskevan kannanoton, jonka mukaan hallitus vauhdittaa Suomen tietoyhteiskuntakehitystä ja sähköisten asiointipalveluiden leviämistä kolmella toimintakokonaisuudella: jatkamalla Arjen tietoyhteiskuntaohjelmaa, käynnistämällä Sähköisen asioinnin ja demokratian ohjelman sekä uudelleen organisoimalla julkisten tietojärjestelmien määrittely, hankinta ja ylläpito.

Kannanottoon perustuen valtiovarainministeriö asetti huhtikuussa 2009 Sähköisen asioinnin ja demokratian vauhdittamisohjelman (SADe -ohjelman). Ohjelman tavoitteena on edistää sähköistä asiointia siten, että kansalaisten ja yritysten sähköinen asiointi on mahdollista vuoteen 2013 mennessä kattaa kaikki keskeiset palvelut. Kansalaisten ja yritysten palveluille luodaan yhtenäisesti asiakasrajapinnat eri tahojen tuottamiin julkisiin palveluihin. Tavoitteena on myös koko julkisen hallinnon (valtio, kunnat, Kela ja muu välillinen julkisen hallinto) tietojärjestelmien yhteentoimivuuden kehittäminen.

Palvelukokonaisuuksien valmistelua ja kehittämistä varten asetetaan tehtävien toteutuksesta vastaava klusteriryhmä, joka koostuu palvelukokonaisuutta ohjaavien ministeriöiden, siihen sisältyvistä palveluista vastaavien viranomaisten - valtion, kuntien ja Kelan sekä tarvittavista yksityisen ja kolmannen sektorin edustajista. Osallistumisympäristö palvelukokonaisuus on valittu jatkovalmisteltavaksi palvelukokonaisuudeksi.

Tavoitteet

Osallistumisympäristö palvelukokonaisuuden tavoitteena on kehittää toimintamalleja kansalaisten ja hallinnon väliseen vuorovaikutukseen sekä lisätä vuorovaikutuksen mahdollisuuksia kansalaisten, kansalaisjärjestöjen, julkisen hallinnon (valtio ja kunnat) ja kansanedustuslaitoksen välillä. Osallistumisympäristössä näitä tavoitteita voidaan edistää erityisesti sosiaalista mediaa ja siihen liittyviä toimintatapoja ja välineitä hyödyntämällä.

Vuorovaikutteisella toiminnalla tavoitellaan kansalaisaktiivisuuden lisääntymistä, hallin-

toon liittyvien prosessien avaamista osallistumisen mahdollistamiseksi, demokratiamenettelytapojen nykyistä laajempaa käyttöä prosessien eri vaiheissa ja päätösten seurannassa sekä informaation jäsentynyttä tarjontaa valmistelussa olevista, jo päätetyistä ja toimeenpanossa olevista asioista.

Tavoitteena on myös tarjota käyttäjille helppokäyttöinen ja heidän omiin tarpeisiinsa räätälöitynä oleva palvelukokonaisuus, jonka sisältöjä ja sovelluksia voi julkaista ja käyttää myös muissa verkkopalveluissa. (Liite 1)

Talouspoliittisen ministerivaliokunnan linjausten mukaisesti SADe -ohjelmassa toteutettavien palvelukokonaisuuksien tulee täyttää seuraavat valintakriteerit: asiakaslähtöisyys ja laatu, merkittävyys, poikkihallinnollisuus, tuottavuuspotentiaali, toteutuksen kustannustehokkuus, käynnistysvalmius ja toteutuksen nopeus, käyttöönottovalmius ja -kelpoisuus, säädösmuutosten tarve ja valmius niiden toteuttamiseen, yhteensopivuus julkishallinnon kokonaisarkkitehtuurin kanssa sekä innovatiivisuus ja luovuus. Erityistä huomiota kiinnitetään kuntien tuottavuuden parantamiseen.

Tehtävä

Klusteriryhmän tehtävänä on valmistella ja tehdä esitys SADe -ohjelman johtoryhmälle ja valtiovarainministeriölle palvelukokonaisuuden kohteesta, ohjata palvelukokonaisuuden esiselvityksen toteutusta, ohjata ja seurata palvelukokonaisuuden toteutusta ja käyttöönottoa sekä osallistua palvelukokonaisuuden toteutuksen arviointiin.

I Palvelukokonaisuuden valmisteluvaihe:

1. Valmistella ja tehdä esitys SADe -ohjelman johtoryhmälle ja valtiovarainministeriölle palvelukokonaisuuden esiselvitysvaiheen käynnistämistä varten:

- a. palvelukokonaisuuksien palvelualueesta, palvelualueen laajuudesta sekä siinä muodostettavista palveluprosesseista
- b. palvelukokonaisuuden tietojärjestelmäarkkitehtuurista, joka sovitetaan yhteen kokonaisarkkitehtuurin kanssa
- c. kehitettävistä palvelukokonaisuuden palveluratkaisuista, palveluiden toteutusmalleista sekä toteutettavien ratkaisuiden hallinnointi ja ylläpitomalleista ratkaisuiden elinkaareksi
- d. palvelukokonaisuuden käyttöönoton tavoitteista ja laajuudesta

II Palvelukokonaisuuden esiselvitysvaihe (4 – 6 kk)

2. Toimia palvelukokonaisuuden esiselvitysvaiheen ohjausryhmänä:

- a. vastaa esiselvityksestä, sen suunnittelun onnistumisesta sekä onnistumisen edellytysten luomisesta
- b. vastaa esiselvityksen yhteisten tavoitteiden määrittelystä
- c. seuraa esiselvityksen edistymistä
- d. hyväksyy esiselvityksen tuotokset esitettäväksi Julkisen hallinnon tietohallinnon neuvottelukunnalle (JUHTAlle), joka toimii SADe -johtoryhmänä

III Palvelukokonaisuuden toteutusvaihe:

3. Toimia palvelukokonaisuuden toteutusvaiheen ohjaus- ja seurantaryhmänä:

- a. seuraa toteutuksen etenemistä asetettujen tavoitteiden mukaisesti
- b. tuo esiin erilaisten palvelukokonaisuuteen liittyvien keskeisten toimijoiden ja sidosryhmien tarpeita, kommentoi projektin keskeisiä linjauksia ja suunnitelmia sekä antaa lausuntoja väli- ja lopputuotoksista.
- c. arvioi osaltaan palvelukokonaisuuden toteutuksen onnistumisen

III Palvelukokonaisuuden käyttöönottovaihe:

4. Toimia palvelukokonaisuuden käyttöönottovaiheen ohjaus- ja seurantaryhmänä:
- a. seuraa käyttöönoton etenemistä asetettujen tavoitteiden mukaisesti
 - b. tuo esiin erilaisten palvelukokonaisuuteen liittyvien keskeisten toimijoiden ja sidosryhmien tarpeita käyttöönottoon liittyen, kommentoi käyttöönoton keskeisiä linjauksia ja suunnitelmia sekä antaa lausuntoja väli- ja lopputuotoksista.
 - c. arvioi osaltaan palvelukokonaisuuden käyttöönoton onnistumisen.

Palvelukokonaisuuden vaiheista syntyvät kuvaukset ja dokumentaatio tulee laatia SADe -ohjelmassa sovitulla tavalla ja muodossa. Vaiheiden toteutuksessa käytetään SADe -ohjelman palvelukokonaisuuksien ohjaus- ja hallintamallia.

Organisointi

Osallistumisympäristö

Puheenjohtaja Sari Aalto-Matturi, neuvotteleva virkamies, oikeusministeriö
Varapuheenjohtaja Johanna Nurmi, neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö
Jäsenet:
Marja Ekroos, valiokuntaneuvos, eduskunta
Tiina Ferm, neuvotteleva virkamies, sisäasiainministeriö
Eeva Furman, keskuksen johtaja, Suomen ympäristökeskus/ ympäristöpolitiikkakeskus
Susanna Hyvärinen, projektipäällikkö, valtiovarainministeriö
Pasi Järvinen, lainsäädäntöjohtaja, työ- ja elinkeinoministeriö
Pekka Kantola, projektipäällikkö, Suomen itsenäisyyden juhlarahasto SITRA
Anniina Kostilainen, suunnittelija, maa- ja metsätalousministeriö
Päivi Kurikka, erityisasiantuntija, Suomen Kuntaliitto
Jaana Kuula, teknologia-asiantuntija, Tekes - teknologian ja innovaatioiden kehittämis-
keskus
Kirsti Laine, pääsihteeri, opetusministeriö
Kaisa Laitinen, kaupunginsihteeri, Rovaniemen kaupunki
Marko Latvanen, verkkotoimittaja, Valtiokonttori
Harri Lemola, kehittämispäällikkö, Hollolan kunta
Antti Leskinen, kuntademokratian kehittämispäällikkö, Tampereen kaupunki
Olli Mustajärvi, kehittämispäällikkö, eduskunta
Henri Ryhänen, informaatikko, valtioneuvoston kanslia
Heikki Talkkari, neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö
Ari Tammi, verkkoviestintäpäällikkö, Helsingin kaupunki
Manna Torvinen, henkilöstö- ja kehittämispäällikkö, Vantaan kaupunki
Kalervo Ukkola, kansliapäällikkö, Oulun kaupunki
José Valanta, kehitysjohtaja, Lahden kaupunki
Marja Wallin, eduskuntas sihteeri, eduskunta
Sihteeri Mikko Levämäki, hankepäällikkö, oikeusministeriö
Sihteeri Oili Salminen, verkkosuunnittelija, oikeusministeriö

Oikeusministeriö vastaa palvelukokonaisuuden valmistelusta ja klusteriryhmän työskentely-
edellytysten toteutumisesta SADe-ohjelman toimintamallien esittämällä tavalla.

Klusteriryhmä vastaa palvelukokonaisuuden valmistelusta ja ohjauksesta edellä kohdassa
tehtävät esitetyllä tavalla.

Klusteriryhmä toimii Julkisen hallinnon tietohallinnon neuvottelukunnan (JUHTA) ohjauk-
sessa ja vuorovaikutuksessa muiden SADe-ohjelman valmisteluryhmien ja -tiimien kanssa.

Klusteriryhmä voi kuulla asiantuntijoita.

Klusteriryhmän kokoonpanoon voidaan muuttaa työskentelyn aikana. Palvelukokonaisuuden eri vaiheiden välissä klusteriryhmän kokoonpanoa tarkistetaan ja täydennetään tukemaan seuraavaa vaihetta. Klusteriryhmän jäsenistön muutokset hyväksytään Julkisen hallinnon tietohallinnon neuvottelukunnassa (JUHTA) ja valtiovarainministeriö päättää kokoonpanomuutoksesta Julkisen hallinnon tietohallinnon neuvottelukunnan (JUHTA) hyväksynnän perusteella.

Kustannukset ja rahoitus

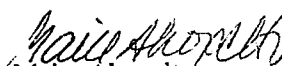
Klusteriryhmän työskentelyyn osallistuvat jäsenet tekevät työn virkatyönään.

Klusteriryhmän tarvitsemien erikseen sovittavien asiantuntijoiden kustannukset korvataan SAdE-ohjelmaan tarkoitetuista määrärahoista valtiovarainministeriön momentilta 28.90.20 valtion ja kuntien yhteiset tietojärjestelmähankkeet siten, että esiselvitysvaiheen jälkeen kustannukset sisältyvät ao. palvelukokonaisuuden kustannusarvioon.

Osastopäällikkö, ylijohtaja

Silja Hiironiemi

Palvelupäällikkö

Maire Ahopelto

LIITTEET

Liite 1: Osallistumisympäristö palvelukokonaisuuden kuvaus ja palvelukartta

JAKELU

Hankkeen työryhmät ja sihteeristö

TIEDOKSI

Julkisen hallinnon tietohallinnon neuvottelukunta (JUHTA)
Valtion IT-johtoryhmä
Valtion IT-koordinaatioryhmä

Oili Salminen ja Sari Aalto-Matturi
Oikeusministeriö demokratian vastuualue

SADe-ohjelman Osallistumisympäristö-hankkeen esiselvitys

Sisältö

1. Osallistumisympäristön verkkopalvelun esiselvitys.....	2
2. Esiselvityksen tavoitetilän kuvaus.....	2
3. Esiselvityksen toteutus.....	2
4. Esiselvityksen kustannukset.....	4
5. Dokumentaatio	4

1. Osallistumisympäristön verkkopalvelun esiselvitys

Hankkeen tavoitteena on kehittää toimintamalleja kansalaisten ja hallinnon välisen vuorovaikutukseen sekä lisätä vuorovaikutuksen mahdollisuuksia kansalaisten, kansalaisjärjestöjen, julkisen hallinnon (valtio ja kunnat) ja kansanedustuslaitoksen välillä. Osallistumisympäristössä näitä tavoitteita voidaan edistää erityisesti sosiaalista mediaa ja siihen liittyviä toimintatapoja ja välineitä hyödyntämällä.

Vuorovaikutteisella toiminnalla tavoitellaan kansalaisaktiivisuuden lisääntymistä, hallintoon liittyvien prosessien avaamista osallistumisen mahdollistamiseksi, demokratiamenettelytapojen nykyistä laajempaa käyttöä prosessien eri vaiheissa ja päätösten seurannassa sekä informaation jäsentynyttä tarjontaa valmistelussa olevista, jo päätetyistä ja toimeenpanossa olevista asioista.

Tavoitteena on myös tarjota käyttäjille helppokäyttöinen ja heidän omiin tarpeisiinsa räätälöitävissä oleva palvelukokonaisuus, jonka sisältöjä ja sovelluksia voi julkaista ja käyttää myös muissa verkkopalveluissa.

2. Esiselvityksen tavoitetilan kuvaus

Osallistumisympäristön verkkopalvelun esiselvitysvaiheessa (1.1.-30.6.2010) tarkoituksena on

1. tehdä analyysi osallistumisen ja vaikuttamisen palvelujen nykytilasta, jonka perusteella voidaan
 - luoda visio kansalaisten ja hallinnon välisen vuorovaikutuksen tulevaisuuskuvasta
 - tunnistaa sidosryhmät ja niiden tavoitteet ja tarpeet
2. tunnistaa hyödyt rakennettavasta osallistumisympäristöstä
3. luoda pohja kriteeristölle osallistumisympäristön vaikuttavuuden arviointiin
4. luoda malleja osallistumisympäristön toimintaprosesseista
5. suunnitella osallistumisympäristön hallintamalli
6. laatia osallistumisympäristön 1. vaiheen käyttöönottosuunnitelma
7. rajata ja mallintaa osallistumisympäristön 1. vaiheen toteutuksen palveluja rinnakkaiset kehitysprojektit huomioiden
8. tehdä projektiesitys Sähköinen asiointi ja demokratia -ohjelman johtoryhmälle palvelukokonaisuuden 1. vaiheen aloittamisesta

3. Esiselvityksen toteutus

Toteutus aikataulu ja vaiheistus

Osallistumisympäristön verkkopalvelukokonaisuuden esiselvitys tehdään 1. tammikuuta 30. kesäkuuta 2010 välisenä aikana.

4. Esiselvityksen kustannukset

Kokonaiskustannukset ovat yhteensä 205 200 € ajalla 1.1.-30.10.2010. Kustannuksiin sisältyvät työ (projektihenkilöstö), ostot (palvelun testiversio ja konsultointi) ja muut kulut (mm.tiedotus, matkat, kansalaisraati).

5. Dokumentaatio

Esiselvityksessä dokumentoidaan seuraavat toimenpiteet ja tulokset:

1. Nykytilan kartoitus
2. Hyötyanalyysi, riskikartoitus ja malleja osallistumisympäristön toiminnan arviointikriteeristöä
3. Toimintaprosessien kuvaus
4. Osallistumisympäristön hallintamalli
5. Palvelukartta
6. Kansalaisraadin kokoaminen ja toimintamalli
7. Toteutuksen 1. vaiheen käyttöönottosuunnitelma
8. Projektiesitys 1. vaiheen aloittamisesta